1893 80 років 1973 Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXI. Ч. 4. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 5-го СІЧНЯ (JANUARY) 1974 No. 4. VOL. LXXXI.

Христос Рождається! — Славіте Його!

„НЕ БІЙТЕСЯ! ОСЬ БО БЛАГОВІЩУ ВАМ РАДІСТЬ ВЕЛИКУ..."

З РІЗДВЯНОГО ПОСЛАННЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ УКРАЇНСЬКОГО ЄВАНГЕЛЬСЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ В ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ

Для людей доброї волі нарадження Христа стало джерелом радості. Воно заповідало їм визволення з духовної і фізичної неволі, — наближенням Царства Божого на землю. Не раділи з цього лукаві. Ірод бачив у Христі небезпечного суперника, первосвященик жидівський бачив у Ньому богохульника і відступника від батьківської віри, письменники та фарисеї бачили в Ньому порушника єдности жидівського народу. Вони не знали Христа і не хотіли Його знати. Пізнати Христа, відчути Його у своєму серці та засвоїти Слово Боже, це найцінніший здобуток у житті людини, це ознака її духовного відродження, ознака синівства Божого. Тільки такі можуть правдиво і радісно святкувати Свято Різдва Христового.

Ісус Христос, ставши Богочоловіком, жив з людьми на землі. Він відкрив їм таємницю Правдивого Бога, Свого і Нашого Отця. Христос відкрив нам Бога повного любови та милосердя, який при всьому цьому являється і справедливим Богом. Ісусове життя і наука спричинила ідейну революцію в поняттях про релігійне і соціяльне життя, але Христос за це поніс хресну смерть, як жертву викуплення людського роду... Хтось може спитатися: „З чому саме міститься сама суть християнства?" Одні думають, що в Церкві з її догмами, канонами, обрядами, величавими святинями та ритуальним блеском, другі кажуть, що в різних доктринах і крайностях. Річ ясна, що сама суть християнства міститься в любові, тільки не в тій, що застигла у своїй зовнішній величі, а в активній любові. Мова про цю діючу любов займає перше місце у Євангелії. Сам Ісус про неї говорить: „Оце Моя заповідь: Щоб ви любили один одного, як і Я полюбив вас" (Івана 15:12). Оця любов дала силу і відвагу борцям Христовим потрясти римською імперією, яка впала, але Христова Церква, якої тільки головою є Христос, стоїть і ніякий ворог її не переможе.

Перед проводами Українських Церков і громадських установ у діяспорі стоять великі і поважні завдання та відповідальність перед Богом і своїм народом, якому не тільки на його рідній землі відібрали всяку свободу, а тепер ще йому загрожує втрата національної ідентичности. Чи ж можемо ми сьогодні в обличчі цієї ворожої загрози нерозумно сперечатися між собою, ділитися й обезсилюватися? Ні! Нам треба духово єднатися, щоб ми могли встоятися проти цього ворога Христової Церкви, нашого народу та людства.

Будьмо дуже обережні зі всім тим, що нас роз'єднує та обезсилює, бо те, що вносить у наше життя розбрат, не завжди є згідне з духом Божої любови, яка має бути найвищим законом для нашого життя і поведінки. Тут часто цілі можуть бути добрі, але методи осягнення їх можуть бути дуже погані. Молімось одні за одних і робім те, що є корисне для всіх, а головне молімось і дбаймо про духовну єдність Христової Церкви, бо в ній є сила і опора наша і нашого народу в змаганні за краще, вільне і мирне життя. Христос прийшов у світ, щоб визволити людей з усякої неволі і хто йде з ним до боротьби зі злом зброєю любови, світла і правди, той напевно переможе. Наш Спаситель сказав: „у світі горе будете мати, тільки ж бодріться! Я побідив світ!" (Івана 16:33).

Христос Родився! — Радіймо Браття і Сестри, бо з нами Бог! Дякуймо нашому Небесному Отцеві за цю радість і любов до нас, яку Він виявив до нас у Своєму Сині, Спасителеві нашому. Молімся, щоб ця Різдвяна Радість сповнила серця всіх людей, а зокрема наших Братів і Сестер в Україні та по світі розсіяних.

Мгр Володимир БАГРІЙ, президент

Паст. Волод. БОРОВСЬКИЙ, Секретар Консисторії Української Євангельсько-Реформованої Церкви в екзилі

РАФАЕЛЬ: МАЛА МАДОННА КУПЕРА

Цей твір великого італійського мистця Рафаеля Санті (1483 — 1520), одного з найвидатніших представників мистецтва епохи Великого Відродження, з нагоди цьогорічних Свят Різдва Христового зображено на 8-центовій поштовій марці ЗСА, що й видно на цій фотознимці

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ПІДПИСАВ ЗАКОН ПРО 11-ВІДСОТКОВУ ПІДВИШКУ В ПЕНСІЯХ

Сан Клементе, Каліфорнія. — У четвер, 3-го січня, президент Ніксон підписав закон, який встановляє 11-відсоткову підвишку в пенсіях соціяльного забезпечення. Підвишка, яка охоплює близько 30 мільйонів американців пенсійного віку, складається з двох частин. В квітні ц. р. пенсії соціяльного забезпечення зростуть на 7 відсотків, а в липні ще на 4 відсотки. Таким чином, до наступного липня пересічна місячна пенсія для самітньої особи зросте з теперішніх 167 долярів до 186, а для подружжя з теперішніх 277 до 310 долярів. Щоб покрити кошти цієї підвишки, оподаткуванню на соціяльне забезпечення підлягатимуть перших 13,200 долярів кожної річної зарібної платні, а не 10,800 долярів, як це було в 1973-му році. Підписаний Президентом закон також передбачає, що коли індекс коштів прожитку зросте на 3 відсотки, або й більше протягом одного року, то пенсії соціяльного забезпечення автоматично збільшаться.

Крім підвишки в пенсіях соціяльного забезпечення, закон встановляє підвишку в новій федеральній допомозі для незаможних емеритів, а також для інвалідів і сліпих без різниці віку. Ця нова суспільна допомога, виплачувана федеральним урядом від 1-го січня ц. р., мала ґарантувати самітним емеритам й інвалідам 130 долярів місячного приходу, а подружжям 195 долярів, але новий закон підвищив ці суми. Таким чином, самітні особи від тепер одержуватимуть пересічно 140 долярів суспільної допомоги на місяць, а від липня ц. р. — 146 долярів. Подружжя одержуватиме тепер 210 долярів місячно, а від липня — 219 долярів.

Саймон закликає обмежити продаж бензини до 10 ґальонів на тиждень

Вашингтон. — У четвер, 3-го січня, Вілліям Саймон, голова Федерального Енергетичного Управління, повідомив, що він звернувся до головних американських продуцентів нафтових продуктів, щоб вони зробили все можливе, щоб їхні роздрібні продавці на кожного водія обмежили продаж бензини до 10 ґальонів на тиждень. Він також повідомив, що більшість із 23-ох нафтових корпорацій погодилися це зробити. Але коментатори зазначують, що ці великі корпорації контролюють тільки 10 відсотків всіх бензинових станцій й тому не відомо, як нафтові фірми зможуть вплинути на решту власників бензинових станцій.

Саймон вже раніше, а саме 20-го грудня 1973 р., закликав самих водіїв дати добровільно обмежити закупи бензини до 10 ґальонів на тиждень, а також звертався до всіх власників стацій обмежити продаж до 10 ґальонів В грудні минулого року, як і в четвер, 3-го січня, Саймон зазначував, що добровільні заходи конечні, щоб запобігти раціонуванню бензини.

Під час пресової конференції в минулий четвер, Саймон також заявив, що до початку березня ц. р. ціна ґальона бензини зросте на 8-11 центів. Цим він підтвердив заяву його заступника Чарльза Овенса, який в понеділок, 31-го грудня 1973 р. сказав, що до початку березня ціна зросте на 1 0центів. Ця підвишка, сказав Саймон, до великої міри спричинена рішеннями багатьох країн, які експортують нафту, подвоїти ціну на нафтову ропу.

НАРОДНИЙ ФОНД УККА ЗБІЛЬШИВСЯ НА ДАЛЬШИХ $2,300, ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ 100-ТИСЯЧНОЇ МЕТИ БРАКУЄ ЩЕ ТІЛЬКИ $7,700

Ню Йорк. З Канцелярії Українського Конгресового Комітету Америки інформують, що в четвер, 3-го січня 1974, Український Народний Фонд збільшився на дальших $2,300, отже для досягнення встановленої на 1973 рік 100-тисячної мети потрібно ще тільки $7,700 і є всі вигляди на те, що до часу замкнення рахунків за минулий рік в найближчий вівторок, 8-го січня, ця 100-тисячна мета не тільки буде досягнена, але й перевиконана. Вже досі ряд громад, зокрема Пассейк, Рочестер, Бостон, Трой, Балтимор, Бриджпорт і Північна Дакота переслали збірками на Народний Фонд 1973 перевищили минулорічні (1972) суми, а такі громади, як Міннесота, Піттсбург, Обурн та Детройт їх уже досягнули або досягають. Очікується ще заповіджених додаткових пожертв з Філядельфії, Ню Йорку, Мілвокі; Лорейну і Геммонду і як вони вплинуть перед замкненням рахунків 8-го січня, то немає сумніву, що 100-тисячна мета не тільки буде вповні досягнена, але й поважно перевищена.

„ГОЛОС АМЕРИКИ" ПЕРЕДАВАТИМЕ В УКРАЇНУ СЛУЖБУ БОЖУ З КАТЕДРИ СВ. ВОЛОДИМИРА

„Голос Америки" передаватиме в Україну безпосередньо з української православної катедри св. Володимира в Ню Йорку (160 Захід 82-га вулиця) Різдвяну Службу Божу в понеділок 7-го січня ц. р. о год. 11:30 перед полуднем. Відправу Служби Божої очолить Архиєпископ Марко.

У РІЗДВО ХРИСТОВЕ

У ту ніч чудотворну Дитяти
Як засядем в родинним кружку,
Пом'янім тихим словом посвяти
Всю Вкраїну мертву й живу.

Тих, що в бою за рідні прапори,
Щоб з кайданів народ розкувать,
Своїм трупом вистелили простори
Від Амуру аж ген до Карпат.

Тих далеких, що в стужі Сибіру
Линуть думкою в рідне гніздо,
Тих — у тюрмах, що в мурах у сірих
Крізь решітку вітають Різдво.

КОНСТАНТИНА МАЛИЦЬКА

КІССІНДЖЕР: КНИЖКА СОЛЖЕНІЦИНА НЕ МАТИМЕ ВПЛИВУ НА ПОЛІТИКУ ЗСА СУПРОТИ СССР

Сан Клементе. — Остання книжка Александра Солженіцина, яка описує відносини в СССР, зокрема в совєтських концентраційних таборах, не матиме впливу на дальший хід американсько-совєтських відносин в напрямку їх покращання, бо закордонна політика Америки у відношенні до СССР „ніколи не була оперта на „моральній згоді" на внутрішню совєтську систему" — заявив державний секретар Генрі Кіссінджер на своїй пресовій конференції, яку перевів 3 січня ц. р. у „західньому Білому Домі" в Сан Клементе. Кіссінджер заповів, що в найближчому часі президент Ніксон звернеться до 20-ти держав, між ними до всіх більших продуцентів нафти, щоб вони узгіднили однакову ціни на нафту, як її продукцію і експорт, при чому Кіссінджер з притиском підкреслив, що цієї проблеми не можна розв'язувати окремий двосторонніми домовленнями, а тільки колективно й солідарно. Розв'язування її окремими державами на власну руку згідно з егоїстичними інтересами кожної такої держави — було б, за словами Кіссінджера, самогубством. Він ще раз перестеріг арабських продуцентів нафти, що встановлювання дуже високих цін на нафту, хоч на коротку мету принесло б їм зиски, на дальшу мету спричинить таку економічну депресію у всьому світі, що вона мусить болюче вдарити й по тих арабських країнах. Щодо Близького Сходу, то Кіссінджер висловив оптимістично, заявивши, що парляментарні вибори в Ізраїлі з-перед кількох днів не вплинуть на хід ізраїльсько-арабської конференції у Женеві. Кіссінджер рішуче заперечив твердження деяких газет, наче б він веде закордонну політику Америки самостійно, не запитуючи президента Ніксона. Він висловив теж переконання, що хоча президент Ніксон атакований „без прецедентів" на внутрішньому американському ґрунті, проте він залишається лідером вільного світу. Кіссінджер заповів, що президент Ніксон плянує відвідати в цьому році столиці Західньої Европи, Японію і, можливо, Совєтський Союз.

Моше Даян прибув до Вашингтону

Вашингтон. — Ізраїльський військовий міністер Моше Даян прилетів 3 січня ц. р. до Вашингтону і негайно розпочав наради з керівними американськими державними мужами. Він мав першу довгу нараду з державним секретарем Генрі Кіссінджером, матиме теж наради з керівними мужами Пентагону у справі дальших достав зброї Ізраїлеві. Даян — за твердженням преси — шукає підтримки від Америки щодо вимоги Ізраїлю, щоб не тільки ізраїльські війська завернули з східнього берега Суецького каналу на Синайський півострів, але й щоб одночасно також Єгипет відкликав частину своїх військ із Синайського півострова. Покищо Єгипет вимагав від Ізраїлю односторонного відкликання військ. З Женевської ізраїльсько-арабської конференції яка властне займається спершу справою відтягнення військ з їхніх позицій, що їх зайняли наприкінці останньої війни, повідомили, що ті переговори вступили „у поважну стадію". За загальними газетними прогнозами — переговори в Женеві доведуть до порозуміння. Однак французький президент Жорж Помпіду висловився песимістично на цю тему, заявивши, що вірогідно довготермінове перемир'я, замість тривкого миру наступить на Близькому Сході. Він заявив готовість Франції до послуг у цій справі, але водночас ствердив, що ані Ізраїль ані арабські держави не бажають собі такого посередництва.

В Еспанії поважні зміни в уряді

Мадрид. — Новий еспанський прем'єр Карльос Аріяс Наварро, який був міністром внутрішніх справ в уряді Луїса Карреро Блянкка, який згинув два тижні тому у бомбовому атентаті, перевів драстичні зміни у своєму уряді. Відійшли між іншими діючий прем'єр після вбивства прем'єра Блянка, Торкуато Фернандеза Міранда, та міністер закордонних справ Лавреано Льопез Родо, муж довір'я католицької організації Опус Деі. Новим міністром закордонних справ став еспанський амбасадор у Франції Педро Кортіна і Маврі, професійний дипломат. На 20 членів нового еспанського уряду — кабінету 10 є або були членами правої організації Фалянга яка була головною підпорою генераліссимуса Франсіска з часів громадянської війни і довгий час монопольною політичною партією Еспанії. Не відомо, як практично відіб'ється на політиці нового уряду і відносинах в Еспанії відсунення від впливів назвавної католицької організації Опус Деі.

ВІД НЕДІЛІ ЗМІНА ЧАСУ

Починаючи від неділі 6-го січня 1974 року у ЗСА буде встановлений знову літній час. О год. 2-ій в неділю раннім годинник треба пересунути на одну годину наперед.

УКРАЇНЦІ ЖИТОМИРА ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ РУЙНУВАННЯ ЇХ ЦЕРКВИ

Москва. — Пресова агенція Ройтера подала в п'ятницю, 4-го січня 1974 р., що українські православні миряни з Житомира в Україні запротестували перед Кремлем та московською патріярхією проти закриття їхньої дерев'яної Богоявленської церкви, відбираючи їм можливість „мирно молитись". У відкритому листі до Кремля, що його підписали 30 парафіян тієї церкви в Житомирі, згадується про рішення совєтських властей здемолювати згадану церковцю з кінцем цього місяця. Ройтер подає, що копію того відкритого листа, заадресованого до генерального секретаря Компартії СССР Леоніда Брежнєва, президента СССР Николая Подгорного та патріярха Пімена, передано закордонним кореспондентам.

В листопаді церкву замкнено, три місяці після того, як церковну громаду повідомлено про заплановане зруйнування церкви і як поширилися чутки, що на її місці буде поставлений 9-поверховий будинок абож прибудівка до школи.

„Сучасна молодь має кіна, театри і танцювальні залі, в яких вона може розважатися і проводити свої вільні вечори. Ми ж, люди старшого віку, маємо тільки одне місце відпочинку — наше Богоявлення, нашу найблищу церкву" — сказано в листі.

В заклику висловлено прохання, щоб церква була відкрита і щоб її парох панотець Макарій був поновлений у правах відправляти Богослужения. Проте не з'ясовано, чи він втратив право відправляти Богослуження взагалі у всіх церквах чи тільки в Богоявленській церкві.

Названа церква була збудована „золотими руками російських мистців і українських мистців і майстрів в архітектурному стилі 16-го сторіччя і є прикрасою околиці нашого міста. Навіщо руйнувати таку красу!" — стверджено в цьому зверненні.

Совєти дальше атакують західню пресу за сприяння Солженіцинові

Москва. — У продовжуванні офіційної атаки, яку день раніше повела державна пресова агенція ТАСС проти нобелівського лавреата Александра Солженіцина за його останню книжку „Архіпеляг ГУЛаг", ТАСС проголосив статтю, що її підписав Кіріл Андреєв, з новими атаками проти західньої преси. Вона, мовляв, хоче відвернути увагу своїх читачів від актуальних турбот капіталістичних країн — економічної кризи і різних скандалів — і скерувати її в сторону наклепницьких писань Солженіцина. ТАСС змальовує Солженіцина, як „готового до послуг" агента закордонних протисовєтських сил, які намагаються перешкодити дальший західньо-східній поправі взаємин. ТАСС закидає Солженіцинові, що він „ненавидить" свою батьківщину. „Н. И. Таймс", повідомлючи про це, додає, що загально Солженіцина вважають у Совєтському Союзі за російського націоналіста. Однаково в своїй першій, як цій наступній атаці проти Солженіцина, совєтські власті, користуючися агенцією ТАСС, не входять в будь-яку сутню подробицю книжки Солженіцина. Не відомо навіть, коментує західня преса, чи автори тих совєтських заяв самі читали книжку Солженіцина, про яку совєтські громадяни дізналися щойно з отих офіційних атак та з західніх радіопередач.

„Реалізм" сенатора Фулбрайта високо оцінили в СССР

Москва. — Газета „Правда", орган ЦК КПСС, в ч. 360/73 помістила інтерв'ю, яке дав сенатор Вілліям Фулбрайт кореспондентові ТАСС. Інтерв'ю з сенатором Фулбрайтом передрукували за „Правдою" також й інші совєтські газети. Минулий 1973-ій рік Сенатор окреслив роком „прийнятих і закріплених нових принципів реалізму" у відношенні між ЗСА і Совєтським Союзом. Фулбрайт відмітив, що візита Леоніда Брежнєва у ЗСА, заключення нових і корисних договорів між обидвома країнами, бажання нормалізувати і поліпшувати процес збизнення — це велике досягнення і нова свіжа форма реалістичного підходу до розв'язки спірних питань. Відмовившись від старої політики конфронтації, заявив Фулбрайт, „наші країни почали йти в цілком новому напрямі і я особливо радію позиції, що її зайняли керівники Совєтського Союзу і ЗСА. Ми прийшли до свідомости, що війна чи балянсування між війною і миром — нерозумна альтернатива". Сенатор Фулбрайт особливо підчеркнув важливість договору про заборону стратегічної зброї і звернув увагу, що на договорах між СССР і ЗСА повинні базуватись всі переговори про мир, а головно про заборону атомової зброї. Конкретним результатом американсько-совєтської відпруженості назвав Сенатор теперішні переговори про мир на Близькому Сході.

РІЗДВЯНІ ПЕРЕДАЧІ РОМАНА МАРИНОВИЧА

Спеціяльні Різдвяні радіопередачі „Години Українських мелодій" Романа Мариновича будуть передаватись з багатьох міст ЗСА, а саме: з Вашингтону — в неділю, 6 січня, год. 5-та вечором, радіостанція WGTS-FW 91.9; Рочестер — неділя, 6-го січня год. 8-ма вечором, радіостанція WROC 1280; Ню Йорк — понеділок, 7-го січня год. 5-та вечором, радіостанція WHBI-FM 105.9; Чикаго — понеділок, 7-го січня год. 5-та вечором, радіостанція WEAW 1330.

РІЗДВЯНА РАДІОПЕРЕДАЧА З МЕЙПЛВУД

Мейплвуд, Н. Дж. — Регулярна, місячна радіопередача „Український світогляд" WSOU 89.5, яку передається кожного першого четверга місяця о год. 9.5 вечора — цього місяця, в січні передаватиметься на другий вівторок, тобто 8-го січня ц. р. Радіопрограму присвячено Різдву.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

На Різдво Христове

Уже майже дві тисячі років проходить з того часу, як людство на цій нашій грішній плянеті діждалося приходу свого Спасителя, народження Христа. І вже майже дві тисячі років від того часу ввесь християнський світ із завжди однаковою радісною тривогою очікує кожного року Свята Різдва Христового. З цим бо Святом зв'язані не тільки наші найшляхетніші почування, але й наші найкращі надії.

Можливо, що саме тому наш український нарід так торжественно відзначає Свято Різдва Христового. Ми бо в нашій історичній долі, чи радше — недолі, завжди маємо потребу більше надіятись і очікувати, ніж багато інших народів. Інші можуть очікувати і очікують всіляких інших благ, а наш нарід все очікує найбільшого з найбільших, що ним є воля. Нарід наш повсякчас перебуває в тій тривозі, в якій найбільше заспокоєння дає віра, віра в Бога, Його Правду, та надія на Його допомогу.

І справді, скільки бо „чорних годин" мав наш нарід в своїй історії, скільки було в тій історії „безвихідних ситуацій", в яких ми, як нація, могли зникнути з мапи світу, або й з лиця землі. Але, все це наш нарід пережив, він не тільки перетривав усі лихоліття, але й на наших очах героїчно дає собі якось раду із найбільшим з них, комуно - московською тиранією.

Різдвяні Свята дають добру нагоду пригадати собі цю істину, бо вона — наше спасіння. То ж і тепер у це рокове Свято Різдва Христового єднаймося з усім нашим народом нашою непохитною вірою в об'явлену Новонародженим Божу Правду, єднаймося в нашій непохитній надії, що раніше чи пізніше ця Правда переможе та принесе щастя-долю і нашому знедоленому народові.

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ — СЛАВІТЕ ЙОГО!

ЗСА на порозі Нового Року

Минулий 1973-ій рік був для Америки турботливим роком. Внаслідок подорожей президента Ніксона до Пекіну й Москви у 1972 році, без попереднього узгіднення з Японією і Західньою Европою, зіпсувалися були взаємини з тими союзниками. Правда, Ніксон заповів був, що 1973-ій рік буде „роком Европи", але загострення ситуації на Близькому Сході, яка восени минулого року довела до нової арабсько - ізраїльської війни, і „Вотерґейтське" напруження відносин в Америці відсунули знову Европу на задній плян. І щойно напереломі 1973 і 1974 років новий державний секретар Генрі Кіссінджер узявся за направу взаємин Америки з країнами Західньої Европи та Японією. Якщо не вигинуть нові перешкоди, треба сподіватися пізньою весною чи літом цього року подорожі президента Ніксона до европейських столиць і до Токіо.

Паралельно будуть відбуватися міжнародні конференції із Совєтами про редукцію стратегічних збройних сил та про свобідніший обмін ідеями і людьми. В обох цих справах становище Совєтів таке, що ледве чи дійде до порозуміння, тим паче, що в Сенаті ЗСА й у керівних державних колах поглибилось розуміння справжніх тенденцій совєтського імперіялізму. Якщо таки вдалося б склеїти на тих конференціях у Женеві і Відні якусь злагоду, то прийшло б до панеевропейської конференції безпеки з участю також ЗСА і Канади, на якій так страшенне залежить Москві, як на санкціонуванні її стану посідання в Европі. У Женеві розпочалася також ізраїльсько - арабська конференція. У випадку її успіху — припиниться бойкот Америки й Голляндії експортерами арабської нафти. Але її велике подорожіння відіб'ється на всій економіці Заходу, включно з Америкою.

У 1974 році з'ясується теж остаточно, чи опозиційна проти президента Ніксона кампанія з приводу Вотерґейтської афери викристалізується у постаті внеску на „імпічмент" Президента і як у такому випадку поставиться до такого внеску Конгрес. Тому у цьому новому році виявиться, чи президент Ніксон відзискає свою давню популярність і давнє довір'я широких мас суспільства, чи буде примушений зректися, як цього домагаються його ліві й ліберальні противники. Різні познаки вказують, що у цьому новому році заспокояться настрої в Америці, пішовши по лінії розсудку й примирливости. Закордонні біржі визнали вже стабільність могутньої американської економіки та привернули вже пошану до доляра. Міжнародний світ звертав малу увагу на Вотерґейтський шум. Тому можна сподіватися, що у цьому році минеться ця внутрішня криза, яка, зрештою, не порушила життя окремих громадян, ані суспільного ладу.

Я. Татомир

СЛОВА І ДІЛА

Учасники та коментатори Другого СКВУ згідні у тому, що мимо різних недотягнень, цей Конгрес був успішним кроком на шляху консолідації та зактивізування українських сил у діяспорі. Найбільш позитивним явищем Другого СКВУ було те, що він не потонув у дрібних другорядних справах, а висунув і поставив на перше місце дві великі, основні справи: справу оборони людських і національних прав в Україні та справу збереження української субстанції у діяспорі. Варто додати, що ці дві великі справи, були належно висунені не тільки на самому СКВУ, але були теж домінуючими питаннями передконгресових з'їздів та зборів різних наших організацій і голосів у пресі.

Час на діла

Не применшуючи позитивів Другого СКВУ, треба бути свідомим, що всі ці позитиви це покищо тільки ідеї, заяви, становища, проєкти, резолюції, слова. Тепер перед нами стоїть завдання переводити ці добрі і резолюції СКВУ в діло. Це завдання стоїть, очевидно, не тільки перед новообраним Секретаріятом СКВУ, але і перед всією українською громадою у вільному світі

У цій статті хочу звернути увагу на одну із найважливіших та необхідних передумов реалізації ідей і постанов Конґресу — на фінансові засоби.

Зайво доказувати, що без відповідних фінансових засобів найкращі ідеї, заміри, заяви і резолюції останутьбезвартісними вправами у красномовстві. Якщо Секретаріят СКВУ має перевести в діло рішення СКВУ, він мусить здобути відповідні великі фінансові засоби.

У резолюціях ІІ-го СКВУ говориться, між іншим, про встановлення п о с т ійного бюра оборони людських прав в Україні та інформаційної установи, яка дбала б про постійне інформування світу про Україну і українські змагання.

Створення таких двох бюр це справа велетенської ваги, справа, яку треба було уже давно реалізувати. Водночас це справа, яка вимагає дуже поважних фінансових засобів.

Успіх праці таких бюр залежатиме від якости і кількости постійних працівників, від якости і кількости відповідної літератури, від кількости платних оголошень чи звернень у чужомовній пресі, від величини фондів на контакти з американськими, канадськими, англійськими та західньоевропейськими ж у р налістами, політиками, мистцями, науковцями і т. п. Якщо два згадані бюра мають справді сповнити своє завдання, якщо вони мають звернути очі світу на заперечування Москвою основних людських прав в Україні та на нехтування нею основних принципів гуманности, справедливости правосуддя і законности, то на це потрібно вже не десяток чи навіть соток тисяч долярів. На таку акцію потрібні мільйони? Коли ми жахаємося тієї суми, пригадаймо собі дві речі: наш обов'язок допомогти рідному народові, який є у смертельному змаганні за саму основу свого національного існування, та висоту жертви наших братів і сестер в Україні, які у боротьбі за людські права і людську гідність свого народу жертвують усе: особисту кар'єру, волю, здоров'я, долю родини і навіть життя.

Допомагаємо чи шкодимо?

Коли говоримо про потребу нашої акції в обороні людських прав нашого народу, чуємо деколи думку, що жадна наша акція нічого не допоможе, а тільки пошкодить. У відповідь на те хочу пригадати одну із недавніх зустрічей відомого московського ученого та дисидента Захарова із закордонними кореспондентами. Коли Захарова запитали, чи він не боїться, що комуністична влада знищить його Захаров відповів: „На мене звернені очі світу. Я думаю, що це врятує мене..."

Поважний американський журнал „Тайм", який помістив багато статтей про совєтських дисидентів Солженіцина та Захарова, кілька разів стверджував, що Солженіцин та Захаров є на волі тільки завдяки тому, що на них спрямовані очі світу, що в їхній обороні стала публічна опінія західнього світу.

Нашим обов'язком є звернути увагу світу на варварські переслідування наших братів і сестер у московських тюрмах, концлагерах та божевільнях на топтання Москвою н а й основніших, елементарних принципів гуманности, справедливости і правосуддя та законности. Навіть, якщо б наші акції не поправили фізичних умовин, серед яких живуть наші ув'язнені брати і сестри, то свідомість того, що вільний світ знає про їхні терпіння і про злочини Москви була б для них виключно моральною підмогою.

Секретаріят СКВУ не звернувся ще до української громади у справі фондів на два згадані бюра. Успіх таких фондів буде у великій мірі залежати від того, наскільки переконуючим буде таке звернення.

Українська громада ідейна і жертвенна та виявить належну жертвенність, коли Секретаріят СКВУ постановить перед нею переконуючо і ясно потребу, ціль та плян даної акції, та коли збірка фондів буде дбайливо, поважно й енергійно зорганізована.

Кінчаємо словами еспанського філософа (жидівського походження) 12-го століття Маймона:

„Якщо не я, то хто? І якщо не тепер, то коли? І якщо я сам лише для себе, то навіщо я?..

Панас Феденко

ДУМКИ ПІД НОВИЙ РІК

(4)

Подолинський писав до „Впереду" теж, що похвальна згадка в цьому журналі про Драгоманова, який прихильно ставився до української мови, не буде на користь цьому видатному теоретикові військової справи. Думаю, що в акції протестів проти московського режиму треба пам'ятати, в яких обставинах знаходяться жертви великодержавного шовінізму в совєтській деспотії, уникати всього того, що може накликати ще тяжчі репресії на оборонців права й гідности нашого народу в Україні.

(„Вперед"! 1873-1877: Материалы из архива В. Н. Смирнова. І, ІІ, ст. 448, Додрехт, Голляндія, 1970 р.).

ІУ. Ключ міжнародного московського імперіялізму — втрачає вплив у світі

До 1949 року, коли в Китаї перемогла комуністична партія і ця країна стала „народною республікою", Москва диктувала політику комуністичним партіям усього світу. Сталінового суперника, що мав свою міжнародну комуністичну організацію — „Четвертий Інтернаціонал", били московські агенти в Мехіку 1940 року. Авторитет Сталіна в світовому комуністичному русі був необмежений. Його в комуністичній пропаганді називали „батьком народів". Але сам „вождь світового пролетаріяту" не був радий створенню комуністичного режиму в Китаї. Він розумів, що многолюдного комуністичного Китаю Москві не вдасться зробити своїм сателітом. Москві милішим був слабий уряд Чіянг Кай-шека, бо при тому режимі уряд СССР робив у Китаї, що хотів, і мав у своїх руках Манджурію та інші китайські території. Після смерти Сталіна 1953 року розбіжність між інтересами Москви та комуністичного Китаю все збільшувалась. 1958 р. Хрущов відкликав із Китаю совєтських спеціялістів, що допомагали будувати індустріяльні підприємства в тій країні, і відмовився давати китайському урядові кредити. Навіть пляни промислових підприємств совєтські спеціялісти забрали зі собою із недокінчених будинків. „Політична щілина" між Пекіном і Москвою дедалі розширилась, бо Мао не хотів слухати „порад" із Кремля.

Теж інші компартії „пішли за китайським прикладом. Провідник італійської компартії Тольятті пустив у світ клич — „многоцентровість" (поліцентризм). То була страшна загроза для центрального панування Москви над комуністичними партіями всього світу. Довелося, сціпивши зуби, визнати (на словах) право кожної компартії вести політику в своїй країні незалежно від „порад" із Москви. Але на ділі московські ватажки уважають і надалі за своє „право" втручатися до внутрішніх справ тих країн, де, як вони кажуть „соціялізм є під загрозою" (Угорщина 1956 р., Чехо - Словаччина — 1968). Може статися, що в Москві визнають політику румунських комуністів, котрі є, в дружбі з Китаєм, за шкідливу для „соціялізму" і пішлють туди свої дивізії для „нормалізації".

Москві хотілось би вкоротити руки китайським комуністам, котрі здобувають усе більше впливу в країнах „третього світу", в бувших кількох европейських держав в Азії й Африці. Тому Брежнєв плянує скликати міжнародну комуністичну конференцію, котра (він має надію) мала б виключити із „комуністичної родини" комуністів китайських та інших, що є в дружбі з Китаєм. Нелегка ця справа. Тому з Москви послано запити до компартії різних країн, чи бажають вони брати участь у такій міжнародній конференції. Досі тільки компартія Східньої Німеччини та Франції дали згоду послати своїх делеґатів на цей „собор"

Про політику Москви на заплянованій міжнародній комуністичній конференції ясно написано в журналі „Рабочий клас и современный мир". Автор статті критикує „многоцентровість" в комуністичному русі: мовляв, це веде до розбиття і безладдя, бо через поліцентризм ширяться незгідні погляди. В цій статті Вадим Загладін, співробітник ЦК КПСС, нападає також на „національний комунізм". Автор закидає комуністам різних країн „націоналістичні ухили", хоч не називає імен: мовляв, є такі комуністичні провідники, котрі дбають за національні інтереси і забувають про міжнародні комуністичні повинності".

Міркування московського журналу виявляють характеристичну рису, що закоренилася в свідомості московських людей віддавна: мовляв, „наша матушка Рассея всему свету галава" (слова солдатської пісні). Православіє непорочне тільки в Москві; правовірність комуністична — в чистоті є тільки в Москві; міжнародні інтереси світового пролетаріяту тотожні з інтересами Російської імперії. Уряд у Кремлі єдино інтернаціоналістичний. Всі, що з політикою цього уряду не згідні належать до „націоналізму". Таким чином, „націоналізм" став для режиму в Москві „світовою загрозою"...

Фактично Москва уважає за „націоналізм" кожну ідею, кожний рух, що прямує до оборони інтересів політичних, г о с подарських, культурних, мовних, свого свого народу. Отже, це слово рівнозначне з патріотизмом. З цієї причини, коли котра-небудь партія називає себе „націоналістичною", то це неначе тенденція підкреслити свій особливий патріотизм „вищого рівня". Ця претенсія викликає у партій, що не мають у своїх назвах додатку „націоналістичний" оправдане застереження! Во ни відчувають це як закид, ніби вони „неповноцінні патріоти"...

У. Політичне безсилля необ'єднаної Европи

Той „шмат Европи" між Ельбою на Сході та Середземним морем (дальшу частину Европи на сході Москва прилучила до своєї Евразійської імперії), завдяки допомозі Америки після Другої світової війни, має великі успіхи в господарстві. Зокрема розвивалися 6 держав, що створили Спільний Ринок. Творці цієї організації — Роберт Шуман (француз), Вальтер Гальштайн де Ґаспері (італієць), П. А. Спаак (бельгієць) та інші — плянували, що Господарська Спілка приведе ці країни до політичного об'єднання з урядом, парляментом і військом Европейської конференції. Проти цього пляну виступив президент Франції де Голль, і плян конфедеративної Европи залишився тільки на папері. Приєднання Англії, Данії та Ірляндії до Европейської Господарської Спілки не прискорило політичного об'єднання Европи. Сепаратні дії урядів Европи перешкодили створити єдиний фронт супроти натиску арабських нафтоносних країн після недавньої війни на Близькому Сході. Тому арабські уряди трактують европейців як „Занедбальну величину". Вони числяться з рішальною силою в світовій політиці з двома імперіями: Америкою та СССР. На конференції в Женеві, яка має завершити довготривалим миром конфлікт між Ізраїлем та арабськими країнами, голосу Европи не чути.

Европейські уряди принишкли в час недавньої війни на Близькому Сході. Вони не дозволили американцям брати зброю із американських складів, що знаходяться на території европейських держав, які належать до воєнного союзу НАТО. Натомість „ н е в тральна" Югославія і союзні з Америкою — Греція і Туреччина дозволили совєтським літакам постачати зброю арабським арміям. Тільки мала країна — Португалія — дала можливість американським літакам, що везли зброю до Ізраїля, осідати на своїй території. Тому своїм „невтралізмом" европейські держави фактично допомагали арабам у війні проти Ізраїля. Тимто Г. Кіссінджер, прилетівши цими днями до Ліссабону, дякував португальському урядові за допомогу Америці.

Держави Західньої Европи своїм „невтралізмом" не

(Закінчення на стор. 8-ій)

Д-р Михайло Данилюк

МЕДИЦИНА У СЕЗОНІ СВЯТ

(Передано в Україну „Голосом Америки")

Старенький 1973 рік так швидко сходився, що ми й не зогляділись. Рвучкою, юнацькою ходою іде у замерзлі шляхи Новий Рік, сниться коляда блакитними вечорами, пуховим снігом стеляться святкові думи білими ночами Січня. Іде Різдво.

Срібними ранками, синіми вечорами, наче промерзлий сумерк крізь засніжене вікно у теплу хату, засновують людину роздумування, які, либонь особливі лише взимку, під Різдво. Їх кожний зустрічає по-своєму, хвилюються ними по-своєму і лікарі.

Пройшов чудовий, іноді й важкий, рік праці, втоми, радости і сподівань і всі ці почування зосереджувались лише біля одного — здоров'я і життя людини. Величезний, крутий і хвилюючий шлях пройшла медицина від сумерків сторіч, крізь батька модерної медичної філософії грецького вченого Гіпократа, крізь, здається, недавніх — Пастера, Коха, Вірхова, Павлова та інших, у наші часи — потрясаючу добу антибіотиків, імунізацій, електронних мікроскопів, вгручання у таємниці біологічних законів, у добу вивчення найелементарніших організмів — вірусів, у драматичні часи штучного синтезування молекули протеїну, перещеплювання людських органів, контролі недуг, народжень і смерти. Коли врахувати за який відносно короткий час розвинулась сучасна медицина, то видається наче б вона десь із космосу прийшла. Але ні, її розвинула людина. Надхнена творчістю, ніколи незакінченим процесом зацікавлення, вічним шуканням нового і незнаного, наснажена почуттям добра і шани до людини. Адже такий потрясаючий процес мусів зародитись і вирощуватись на базі поваги і любови до людини.

У святковий час приходить на думку, що християнська філософія чимало спричинилася до вирощування таких почувань, і це особливо пригадується у різдвяний час. Може й, власне, тому у різдвяний час людина повертається до свого ближнього усміхненим, доброзичливим, відкритим обличчям.

І це започатковує нове хвилювання. Адже, не дивлячись на ввесь прогрес науки, на всі здобутки медицини, ще у багатьох кінцях світу панує туберкульоза та численні інфекційні недуги, що забирають із цього світу тисячі жертв, надто багато дітей по деяких країнах світу ще пухнуть із голоду, умирає із пошестей, не знаючи навіть, що десь на світі існує імунізація проти них, ще багато людей умирає від рака, серцевих недуг, каліцтва, гіпертонії, емфіземи тощо. Адже ще у деяких країнах використовують медицину, зокрема психіятрію, для того, щоб замикати здорових і розумних людей у психіятричні заведення за те, що вони інакше думають. Адже ще у деяких країнах недужі в'язні сидять по концтаборах голодними і без найпростішої медичної опіки, санітарних умовин, не маючи дозволу одержати хоч би якоїсь допомоги із зовні. Медицина, наука, потрясаючі винаходи для допомоги людині у її здоров'ї і житті в наших руках, а скільки ще на світі болю, сліз, передчасного старіння, умирання...

Різдво хвилює радістю, але й пригадує турботу. Наче б кликало повернути очі у той бік людського болю і зайвих терпінь. Символіка Різдва не дає про них забути. Власне, вона багатьом по широкому світі дає віру у краще, в нову силу, віру в людину. І це не лише завдяки традиції, що нам залишили попередні покоління, але й просто — розумінням основних потреб народам, людині у цілому світі.

Лише підсумками здобутків минулого року сьогоднішній лікар не вдоволяється. Йому ввижається наступний рік знов повним праці, змагань за людське здоров'я і життя, за її міцніші форми, кращий психічний стан, за її усміхнене обличчя, за свободу досліду і науки для добра людини. Без цієї віри лікар стане ремісником, автоматом, б ю р о кратичною шрубкою. У модерного лікаря — інші сподівання.

У різдвяному сезоні, срібними ранками Новорічча, кожному лікареві, де б він не був, чи в якому кінці світу проживав — і тим, для яких трудиться, для яких віддає свій патос, сили і знання, хай же ввижається лише добро у Новому Році.

Леся Лисак

РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК

Обдаровують себе люди тут на Різдво різними дарунками — менше чи більше потрібними, менше чи більше цінними. Та найцінніший подарунок припав Степанові, і він назвав це Господнім чудом. По тридцяти роках безнадійної розлуки, приїхав з-поза залізної куртини в гості його син.

Тридцять років тому перед Різдвом, Степан, молодий тоді ще чоловік, став батьком хлопчика, якого назвали Романом. І рівно тридцять років тому він востаннє святкував Різдво вдома, на рідній землі. Коли вже мали засісти до Святої Вечері, дитина розплакалася. Степ а н ов а жінка Оля заспокоювала її, співаючи:

„Спи дитинко. спи,
очка зажмури,
Я тебе му колихати,
пісоньками присипляти,
Спи, дитинко, спи..."

І тоді у радісний святочний настрій закрався якийсь смуток. Наче б Степан передчував, що вже ніколи більше не засяде зі своєю родиною до святвечірнього стола, що війна розлучить його з рідними і пожене далекими світами — без вороття. Так воно і сталося.

Жив Степан самот н ь о спершу у злиденному скитанні, згодом у вільній країні, де міг бути щасливий, якби не страшенний тягар самоти. Бо якою важкою і гіркою є самота, знають тільки ті, котрі нікого близького-рідного не мають... За тридцять років не стало вже Степанових батьків, не стало дорогої, життєрадісної Олі. Син, якого він залишив немовлятком, став дорослим чоловіком, одружився і сам став батьком. Степан листувався з ним часто і посилав що міг. А коли почали сюди приїздити з України у відвідини, у кожному листі запрошував сина. Запрошував, хоч і не дуже вірив, що совєти дозволять його синові на ці відвідини. Бо Степан був у них на листі так званих „зрадників" — тобто неприхильних совєтському режимові. Та проте вони лакомі на доляри, і за гроші вдалося вкінці здобути бажаний дозвіл. Пізною осінню Степана повідомили, що син приїде.

Від тієї хвилини Степан попав наче у транс — не знав, що з ним діється. То страшенно радів, то знов побоювався, що щось трапиться і дозвіл відберуть. Аж коли прийшла депеша, що в такій годині і на такому летовищі прибуде син, Степан помолодшав на тридцять років. Одне тільки його турбувало: чи зразу впізнає сина, бо знімки, які син присилав — одне, а жива людина — друге.

Впізнав, впізнав на летовищі Степан свого сина. По одягу, який йому післав. А коли з надлюдського зворушення виплакався на синових грудях, запримітив, що плащ був уже знищений, а черевики майже розліталися... Не здивувався, бо знав, що таке совєтські гаразди. Не здивувався, хоч син був там на будь-то добре платній державній посаді, а він тут — звичайним робітником. Не здивувався, бо знав, що совєтська пропаґанда — одне, а совєтські злидні — друге.

Ніч провели на розмові, а над ранком син сказав: — Тату, заклинаю тебе на пам'ять матері, не розказуй нікому ані словечка з того, що я тобі розповів. Тут люди спрагнені вісток з рідної землі, щось від тебе почують, рознесеться кругом, і моїй родині та мені — буде біда. Я ж за місяць мушу вернути до них, тату!

Пішов вранці Степан до праці, залишаючи сина у вигідній хаті. В обідню пору син подзвонив до нього: — Тату, прошу, купи по дорозі українських газет!

— Та ж я залишив їх тобі чимало — здивувався Степан. — Я вже їх усі прочитав — засміявся Роман. І тоді Степан зрозумів, що живучи у вільному світі, він не знав голоду душі, який відчуває його син. Отого прагнення читати і читати рідне, незабріхане комуністичною агітацією, друковане слово!

Увечорі пішли купити синові новий плащ, нові черевики. Коли зайшли до великої департаментової крамниці ,син поблід. Розглядався довкола таким зором, що батько занепокоївся: — Що тобі? Чи ти не захворів?

—Ні, тату — блідо усміхнувся син — мені тільки трудно повірити, що тут, під одним дахом, нагромаджено стільки багатства. Я до того не привик, тату.

Минали сповнені незвичними враженнями і радістю дні. Відвідували їх батькові приятелі, обдаровували сина дарунками, раділи разом з ними. Яснів Романові вільний світ, де люди живуть без страху і терору, де достатки, вигоди і люксуси, яких він досі не бачив. Де не переслідують за те, що людина є українцем і домагається волі для свого народу. Ані за те, що вона явно визнає свою релігію. Не міг начудуватися красою української церкви і хором, що в ній співав. Йому ж бо на рідній землі не вільно було ходити до церкви, бо був на державній посаді.

Два тижні перед Різдвом синові кінчався дозвіл перебування у вільному світі. Став його батько намовляти: — залишися ще на свята. Хай разом відсвяткуємо Різдво. Я ж на нього чекав тридцять років!

Болісно глянув на нього син: — Не можу, тату. У мене ж вдома — родина. Коли б я не повернувся в означеному реченці — будуть їх мучити. Вони ж тільки тому дозволили мені на виїзд, бо я залишив дома закладників!

Ще раз зрозумів Степан, що ціну волі знають тільки ті, що волі не мають. Зрозумів, що його туга за дрібкою родинного тепла у Свят Вечір, мусить поступитися перед безпекою його сина. Зрозумів, що його тягар самотности є все ж легший від тягару совєтських переслідувань...

І від'їхав син у передріздвяний час з вільної країни в Україну. І як зникав у висоті літак, що його поніс, підняв Степан залиті сльозами очі вгору: — Дякую Тобі, милостивий Боже, за те, що дозволив мені побачити сина. Великої ласки зазнав я від Тебе у різдвяний час — найкращий у житті дарунок одержав...

У той же час у синових очах блистіли іскорки надії: — Що неможливе у людей можливе у Господа. Може його нарід і він, дочекаються колись справжньої волі на своїй землі?

Справа публікації праці „Перший листопад 1918 р."

Згідно з постановою Комітету виконавців Листопадового чину, працю про Перший листопад 1918 р. написано ще в початках березня м. р віддано до друку. Редакційна Колегія сподівалася, що друк книжки буде покінчений перед 1-им листопадом 1973 р. та що книжка знайдеться в руках членів Комітету найпізніше в дні 55-річчя Листопадового чину, але, на жаль, непередбачені технічні труднощі припинили появу книжки на деяких час. Цю прикру новинку подаємо до відома друзям виконавцям Першого листопада та нашому громадянству.

Редакційна колегія:

д-р Микола Чубатий, д-р Михайло Гуцуляк, д-р Володимир Михайлів.

4-денний робочий тиждень

Вашингтон. — З огляду на енергетичну кризу, яка тепер існує в Америці, Крайова Федерація Федеральних Працівників видвигнула про позицію, щоб службовці Федерального уряду працювали тільки 4 дні на тиждень. Цю пропозицію переслав президентові Ніксонові голова цієї робітничої спілки Натан Т. Волкомір. Подібну резолюцію вніс республіканський конгресмен Сільвійо О. Конте з Масачусетс.

Імміграційна Служба заповідає нову перевірку в справі „воєнних злочинців"

Ню Йорк. — Речник Федерально Служби Іміграції та Натуралізації заповів, що нюйоркські працівники цієї Служби перебрали контролю над новою перевіркою в справі так званих „нацистських воєнних злочинців", які могли б проживати в ЗСА. Сол Маркс, директор нюйоркського бюра Іміграційної Служби, повідомив, що розслідування зосереджуватиметься на справах 38-ох осіб, в більшості людей, які імігрували до ЗСА з країн Східньої Европи. Між ними находяться кілька литовців, латишів, естонців, один румунський право славний Єпископ і два брати-українці, які тепер живуть у Філядельфії. Маркс заявив, що Іміграційній Службі пощастило вперше нав'язати контакт із Совєтським Союзом щодо доказів проти осіб, яких підозрівають у доконанні воєнних злочинів. Він сказав, що три тижні тому совєтські власті передали Іміграційній Службі свідчення 5-ох совєтських громадян, що два брати українці брали участь в ліквідації жидівського гетта в містечку Любомль. Ці закиди були вперше зроблені 8 років тому, але тоді ці два українці їх заперечили. Заперечив себе також закиди проти себе і румунський єпископ Валеріян Тріфа, який переживає недалеко Детройту.

Досліджують вживання наркотиків і алкоголю

Бостон. — Бостонська газета „Монітор" та її співробітники перевели спеціальні досліди вживання молоддю наркотиків і алкогольних напитків. Вони прийшли до ствердження, що алкоголь в ЗСА став улюбленим наркотиком серед підростків і молоді у віці між 18 і 19-им роком життя. Його вони потім поширюють і серед молодших їхніх друзів. Старше покоління поставилося байдуже до цього нового навику молоді. Найважливішим для батьків було те, що їхні діти, мовляв відвертаються від „твердих" наркотиків. Вживання алкогольних напитків вони вважають за менше лихо. Це заспокоєння серед батьків показалось самообманом. Спостерігачі стверджують, що „переставляючись" з „твердих" наркотиків на вживання алкоголю, молодь фактично нічого не міняє, а тільки звикає до нових, „більш сприємливих" і, як стверджують дослідники, „офіційних" форм наркоманії. Статистика стверджує, що молодь при вжитті алкоголю, зазвичай його у великих дозах з наміром впитися. В наслідок того зростають автомобільні випадки на дорогах. Спеціальна федеральна комісія для дослідів алкоголізму подає, що 40 відсотків усіх смертних випадків в цій країні спричинюють три чинники, яким є — люди на нижче 25 років, горілка і автомашина.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у ЗСА

з глибоким смутком повідомляє, що в неділю, 30-го грудня 1973 року упокоївся на 75-му році життя

Проф. Д-р ІЛЛЯ ІВАНОВИЧ ВИТАНОВИЧ

Дійсний Член Академії, відомий український учений, історик, кооператор і громадський діяч.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Родині висловлюємо глибоке співчуття.

УПРАВА УВАН у ЗСА

Вшановуючи пам'ять **бл. п. Стефанії Шавали** складаємо 25.00 долярів на Наукове Товариство ім. Шевченка

Дарія і Теодосій САМОТУЛКИ

Замість квітів на могилу **сл. п. Ю. Пундика** складає 25.00 долярів на Ювілейний Фонд НТШ в ЗСА

Кренфорд, Н. Дж. — Проф. д-р Петро ГРИЦАК

В річницю болючої смерти **бл. п. інж. РОМАНА ГОЙДИША** замість квітів на могилу, пересилаємо 20.00 долярів на Фонд ЕУ/2 — НТШ Сарсель, Франція.

Галина і Данило ГНСЕЦЬКІ

ЗА РОЗБУДОВУ УКРАЇНСЬКОЇ СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ

Від тридцять років у святковий Різдвяний час Злучений Український Американський Допомоговий Комітет звертається до української громади в Америці з традиційним привітом і закликом про підтримку тих гуманітарних завдань, що їх наша установа постійно виконує.

Цьогорічне наше звернення винняткове. Цього року минає 30 років від коли ЗУАДК став діяти, простягнувши почерез океан помічну руку братів із Америки братам, що їх війна виселила з рідних земель на скитальщину. Наші перші заклики в перші роки діяльности ЗУАДКомітету зрушили серця осілої на американській землі трудової іміграції, і вона склала поважні суми і віддала велику працю, щоб принести поміч братам в Европі і допомогти їм почати нове свобідне життя. ЗУАДК перевів велику переселенчу акцію, у висліді якої прибуло до Америки близько сто тисяч нових поселенців. У цьому році також і ювілейна дата приїзду нової іміграції, бо саме 25 років тому почалося плянове масове переселення втікачів - скитальців з Европи на американську землю.

За той час ці нові поселенці осіли міцно на новій землі, здобули життьові засоби і сьогодні вони є поважною складовою частиною нашої американської громади. Завдяки новій іміграції зросли українські акції в цій нашій новій країні поселення. Розрослись наші запомогові установи, розбудувались наші фінансові установи, розвинулись нові підприємства, постали господарські, професійні і культурні організації — наша українська громада зросла у всіх ділянках суспільного життя: в релігійному, громадському, господарському, культурному і шкільному. На американській землі ми маємо тепер дві метрополії з єпископами і численним духовенством, маємо наукові установи, з Українським Інститутом при найповажнішому американському Гарвардському університеті включно, маємо українські банки, що диспонують десятками мільйонів долярів, маємо українські господарські станиці, видавництва, та організації професіоналістів, культурні і мистецькі об'єднання, українознавчі школи, організації молоді. Все це здобуток, що його внесли нові поселенці, що їм помічна рука осілих в Америці українців за посередництвом рідної харитативної установи — Злученого Українського Американського Допомогового Комітету дала змогу сюди прибути і започаткувати нове життя тут.

ЗУАДК — всі його діячі і добровільці, всі добродії жертводавці горді з цих досягнень нашої громади. За той час виросло вже нове покоління — живе і діяльне, що покінчило вже американські школи і включається у зорганізоване життя нашої громади, не усвідомлюючи, може, навіть, що їхні батьки і вони разом з ними завдячують нове життя на вільній американській землі нашій рідній харитативній установі, що постала заходами і засобами таки наших українських поселенців з Америці перед тридцяти роками.

Я особисто радий і щасливий, що українська громада дала мені довір'я і змогу служити цій установі протягом всіх цих років і сьогодні у тридцятиріччя існування ЗУАДКом. висловлюю щиру подяку всім тим співробітникам, що разом несли тягар великої громадської роботи, дякую всій українській громаді, що у відповідальний час виявила повне громадське зрозуміння, почула поклик братів у потребі й простягнула до них братерську руку.

Перед ЗУАДКомітетом ще велике завдання — розбудувати Українську Суспільну Службу. Державні народи будують установи Суспільної Служби в рямках державного життя. Ми українці мусимо самі збудувати свою Суспільну Службу, що її завданням заплянувати і підбудувати такі суспільні обставини, щоб наша українська громада могла свобідно і правильно розвиватись, щоб вона могла жити повним життям і перетривати всі кризи й небезпеки, всі загрози, що можуть її заскочити. Тому в той святковий час звертаюся в імені всієї Екзекутиви і Дирекційної Ради ЗУАДКомітету до всіх українців в Америці, а зокрема до тих, що їм колись станув ЗУАДК у пригоді і їхніх дітей: відгукніться на заклик своєї незалежної харитативної установи, підтримайте її гуманітарні цілі, що покриваються з цілями захисту прав людини, прийнятими Об'єднаними Націями, подайте свою руку, бо тільки спільними зусиллями, рука-в-руку, зможемо розбудувати свою незалежну Українську Суспільну Службу.

У Новому Році бажаю усім всього добра і нових досягнень.

В січні 1974

Д-р Володимир Галан
Президент ЗУАДКомітету

В Бавнд Бруку похоронено св. п. проф. Іллю Витановича

В неділю, 27 грудня 1973 р., помер відомий вчений, історик і економіст, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка й колишній четар Українських Січових Стрільців та УГА, проф. д-р Ілля Витанович. Похоронні обряди відбулися в Нюарку, в сусідстві якого жив Покійний. В середу, 2-го січня у похоронному заведенні братів Литвинів відбулася панахида при великій кількості місцевого та нюйоркського громадянства. Її відправив парох місцевої церкви св. Івана Хрестителя о. Малюґа в асисті оо. Василіян, а саме пароха церкви св. Юра в Ню Йорку о. д-ра В. Ґавліча, колишнього пароха проф. Витановича з часів побуту в Чикаґо, та о. Сютика. Після панахиди попрощали Покійного проф. Витановича та склали вислови співчуття його дружині, двом доням і синові проф. Микола Чировський, заступник голови Американського Наукового Товариства ім. Шевченка, б. мін. Юліян Ревай від української кооперації; мґр. Роман Ільницький від РСУК і колишнього Кооперативного Ліцею, що його організатором і директором був покійний Професор та який існував до 1939 р. при Ревізійнім Союзі Українських Кооператив у Львові; інж. Атанас Мілянич від Інституту та редакції Енциклопедії Українознавства в Сарселі й зокрема від його голови проф. В. Кубійовича, з яким Покійний тісно співпрацював повних двадцять років, як також від Українського Соціологічного Інституту в Ню Йорку, який постав на пропозицію Покійного, та інж. Котик - Степанович, від шкільних товаришів Покійного і від його земляцької бурштинської громади.

В четвер 3-го січня ц. р. отці Малюґа і Сютик відправили похоронний обряд в заведенні братів Литвинів та в церкві св. Івана Хрестителя і з біля сорока особами відвезли тіло проф. Витановича на український цвинтар в Бавнд Бруку, де його похоронили. О. Малюґа виголосив у церкві похоронну проповідь і склав кондоленції дружині і дітям Покійного. Над відкритою могилою покійного проф. Витановича попрощав д-р Котик - Степанович від колишніх побратимів зброї в рядах УСС та УГА, а д-р Ярослав Падох від Історично - Філософічної Секції НТШ, в межах якої покійний Професор впродовж п'ятидесяти років провадив свою наукову працю, яка видатно і тривало збагатила українську науку. Після похоронів у світлиці церкви св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку відбулася жалобна гостина, в якій взяли участь біля сорок учасників похорону з обома духовними отцями, які й відмовили початкову і кінцеву молитву. Слід відмітити, що о. ігумен Ґавліч в минулу неділю, 30-го грудня м. р. повідомив нюйоркських парафіян церкви св. Юра про смерть визначного українського вченого та взірцевого члена Церкви проф. Витановича, закликаючи їх до молитов за Покійного і до наслідування його чеснот в церковному та громадському житті.

ДУМКИ ПІД НОВИЙ РІК

(Закінчення зі стор. 2-ої)

заслужили прихильности в арабів і з ними власники нафтових джерел мало числяться: навіть уряд Франції, найбільш прихильний до арабів, не може дістати нафти стільки, скільки вимагає французьке народне господарство.

Не мавши об'єднаної політики, европейські держави не можуть впливати на міжнародні події в світі і в Европі і мусять невдоволено дивитися, як проблеми світової політики вирішають дві суперімперії — Америка та СССР.

Історія дає приклади, коли через взаємну незгоду в неволю попадали держави високої культури. Так сталося з ґрецькими державами в другій половині 4 віку перед нашою ерою: вони стали провінціями Македонії, а в 3 столітті попали під владу римлян.

Перед Різдвяними Святами Париж сяяв світлом і місто тут переповнене автомобілями, що затроюють повітря на вулицях і площах французької столиці. В недалекій Голляндії рух на залізницях і на інших шляхах обмежено, а в Англії недостача енерґії така велика, що голова уряду радив громадянам світити тільки в одній кімнаті приміщення... Приєднуючись до Европейської Господарської Спілки, громадяни Великобританії надіялися дістати фінансову допомагу для своєї економії, але при кризі, що настала через брак арабської нафти, поміч від Спілки буде дуже мала. Коли не вдасться „уласкавити" арабських власників нафти, то єдина надія необ'єднаної Европи зостанеться на Америку і Канаду: там є великі запаси нафти під землею, і з тих джерел дещо дістанеться і на Европу.

Пам'ятники московським достойникам „прикрашують" місто Львів

Львів. — Режим в Україні робить все, що від нього залежить, щоб не тільки зрусифікувати українські міста — університети, школи, міські установи, професійні об'єднання і т. д., але також дбає про зрусифікування зовнішнього вигляду українських міст, „прикрашуючи" їх відповідними спорудами, пам'ятниками й назвами вулиць. Приклад можемо взяти з міста Львова, де майже всі репрезентативні вулиці міста мають назву визначних росіян, а менші й тісніші залишається для українських назв. В центрі міста немає ані одного пам'ятника визначного українця. Перед Державним Театром Опери та балету стоїть пам'ятник Леніна. На свойому давньому місце залишились пам'ятники Адама Міцкевіча й пам'ятники Яна Кілінського у Стрійському парку і Бартоша Гловацького на Личаківському цвинтарі. Єдиний, здається, український пам'ятник поставлений в 1964, це пам'ятник Івана Франка перед будинком університету в парку Івана Франка, колишній Єзуїтський город. Режим навіть не спромігся поставити пам'ятник Тарасові Шевченкові у Львові. Урядові особи у Львові навіть знайшли для цього виправдання, мовляв, вже немає відповідного місця для такого пам'ятника, „усе зайняте".

У парку Леніна, що міститься при вулиці цієї ж назви, (кол. Личаківська) Міськком побудував т. зв. „Пагорб слави". На ньому поховані советські вояки, що впали в боях за Львів в часі 2-ої світової війни. До них „приєднали" ще понад 2.000 вояків царської армії, жертв 1-ої світової війни. А побіч „Пагорбку слави" височіє ґранітовий пам'ятник советських танкістів.

При вході до Стрийського парку стоїть величезне погруддя Ніколая Кузнєцова, що був організатором большевицької шпигунської мережі в цьому місті. Також його іменем названо кол. Клепарівську вул. Але „прикраса" Львова на цьому не кінчається. Побіч Стрийського парку, близько кол. Кадетського дому, побудовано „монумент слави радянсько. армії". Це величезна будова в промірі 100х50 метрів, який мав би висловлювати велич советської мілітарної потуги. Прославлення людей московської національности в українських містах і містечках йде повною парою, при повному іґноруванні історії і духовости українського народу. Тільки для заспокоєння публічної опінії час до часу, переважно на провінції, побіч Кузнєцових поставлять пам'ятник якомусь визначному українцеві. У великих містах „немає для них місця".

Ярослава Музика — видатна мисткиня померла у Львові

Зі Львова одержано вістку, що там ще 24 листопада минулого року померла на 78-ому році життя відома українська мисткиня і культурна діячка Ярослава Музика, дружина померлого недавно лікаря - бактеріолога Максима Музики. Народжена в Залісцях на Тернопільщині 1896 року, студіювала малярство і графіку у студії С. Батовського у Львові, у школі І. Грабаря у Москві і в школі А. Льота в Парижі. Була співзасновником Асоціяції Незалежних Українських Мистців (АНУМ) у Львові в 1931 році і деякий час її головою. Виставки малярських і графічних праць Покійної відбувалися у Львові, Празі, Берліні, Чикаґо, Неаполі, Лос Анджелесі, Києві та в інших містах світу. Після Другої світової війни була репресована і перебула вісім років на засланні в Сибіру. Працювала також як реставратор над відновленням ікон в Національному Музеї і згодом у Львівському Державному Музеї Українського Мистецтва. Праці Ярослави Музики зберігаються в ґалеріях та колекціях Львова й Києва. Українська Радянська Енциклопедія подала дату народження Покійної — 10 січня 1903 року.

Чіле дозволить 191 особі виїхати до Франції

Діжон, Франція. — П'єр де Ментон, французький амбасадор до Чіле, повідомив пресу, що військовий уряд цієї південноамериканської країни ґарантував безпечний виїзд до Франції для 191 особи. Ці люди тепер перебувають у французькій амбасаді в Сантіяґо, в якій знайшли сховище зразу після державного перевороту, який повалив владу марксистського президента Сальвадора Альєнде. Крім людей, які одержали дозвіл на виїзд із Чіле, в французькій амбасаді перебувають 29 інших політичних втікачів, але їхня доля залишається під знаком запитання, бо чілійська хунта відмовилася ґарантувати їм безпечний виїзд.

ВІД РЕДАКЦІЇ

З нагоди Свят Різдва Христового й Нового Року до „Свободи" надіслано для публікації ряд вартісних матеріялів, але їх важко було використати в означеному часі з уваги на хронічну недостачу місця. Деякі з цих матеріялів ще будуть використані в найближчих днях.

Помер Володимир Ґжицький — автор „Чорного озера", довголітній в'язень советських концтаборів

Київ. — Згідно з повідомленням „Літературної України" ч. 102, з 28-го грудня м. р., дня 19 грудня 1973 р. помер у Львові на 79-му році життя широковідомий український письменник Володимир Зеонович Ґжицький, автор низки романів і довголітній в'язень советських концентраційних таборів. Народжений 15-го жовтня 1895 р. в селі Острівці Теребовельського повіту в родині сільського вчителя, Володимир Ґжицький закінчив ґімназію в Тернополі і в 1918 р. був мобілізований в австрійську армію і згодом був вояком Української Галицької Армії. Перейшовши з Армією Збруч 1919 р., залишився у Харкові, був членом літературних об'єднань „Плуг" та „Західня Україна" й розгорнув широку творчу діяльність. Крім збірки віршів „Трембітині тони" (1924) видав тоді низку п'єс та повістей, в тому числі роман „Чорне озеро" (1929), гостро засуджений режимною критикою. В 1933 році був заарештований і запроторений у советські концентраційні табори, в яких перебував двадцять і три роки. Звільнений в 1956 році, був реабілітований і, повернувшися до Львова, переробив згідно з вимогами партійної критики роман „Чорне озеро" і видав низку нових повістей і романів „Повернення" (1958), „У світ широкий" (1960), „Опришки" (1962), „Великі надії" (1966) та інші.

СУЖК ВЛАШТОВУЄ ПАНЕЛЬ

Торонто. В суботу, 26-го січня 1974 р. о год. 7:30 вечора тут в залі школи св. Миколая (4 Белвудс евеню) Спілка Українських Журналістів Канади влаштовує панель на тему: „Що дав українській спільноті II СКВУ?" В панелі беруть участь: Ірина Макарик, Микола Липовецький, Микола Плавюк, Юрій Шимко, Іван Дубилко, Юрій Веретельник і Андрій Бандера. Після панелю запити і дискусія. Вступ за добровільними датками. Ввесь дохід з панелю на фонд СКВУ.